

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Арсенијевић, Обрад, Александра
Датум и место рођења	01.04.1991. године, Прокупље

Основне студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Рачуноводство, ревизија и финансијско управљање
Звање	Дипломирани економиста
Година уписа	2010. године
Година завршетка	2014. године
Просечна оцена	10,00

Магистарске студије, магистарске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Економија; Модул: Рачуноводство, ревизија и финансијско управљање
Звање	Магистар економиста
Година уписа	2014. године
Година завршетка	2015. године
Просечна оцена	10,00
Научна област	Економске науке
Наслов завршног рада	Рачуноводствени и порески аспект финансијског резултата на примеру предузећа а.д. "Планинка" Куршумлија

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Економија; Модул: Рачуноводство
Година уписа	2015. године
Остварен број ЕСПБ бодова	420 ЕСПБ
Просечна оцена	10,00

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	Утицај концепта фер вредности на рачуноводствени конзервативизам
Име и презиме ментора, звање	Проф. др Дејан Спасић, редовни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	НСВ број 8/18-01-009/18-018, 13.12.2018. године

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	311 страна
Број поглавља	5 поглавља
Број слика (шема, графикона)	11 слика, 21 графикон
Број табела	8 табела
Број прилога	0 прилога

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Arsenijević, A., Đukić, T., Creative Cash Flow Reporting, <i>Facta Universitatis, Series: Economics and Organization</i>, 2017, Vol.14, No. 2, 163-173.</p> <p>Креативни финансијски извештаји, као резултати смишљеног манипулисања информацијама, намењени су првенствено инвеститорима у циљу повећања тржишне вредности ентитета. У раду су аутори показали да се креативност у састављању извештаја о новчаним токовима састоји у преквалификацији активности из пословних у инвестиционе и финансијске активности и обрнуто. Област извештавања о променама у новчаним токовима предузећа и дефинисање захтева за обелодањивањем информација у извештају о новчаним токовима регулише МРС 7 "Извештај о новчаним токовима". Унапређење стандарда који регулише област новчаних токова потребно је због чињенице да без информација о новчаним токовима предузећа није могуће доносити адекватне одлуке и последично није могуће максимизирати успех у пословању.</p>	M51
2	<p>Спасић, Д., Арсенијевић, А., Неки изазови у признавању прихода у складу са МСФИ 15, <i>Економски погледи</i>, 2017, Vol.19, No.1, 53-68.</p> <p>МСФИ 15 "Приход из уговора са купцима" је један од новодонетих стандарда Одбора за МРС. Њиме се захтева преиспитивање и оцена политика, пословних процеса, информационих система и интерних контрола за праћење уговора са купцима, затим промена система мера перформанси, услова одобравања кредитних аранжмана, као и будућих термина и услова уговора. У раду је представљен нови концептуални оквир за признавање прихода заснован на контроли, чиме је извршена промена критеријума за утврђивање временског оквира признавања прихода. Постављање додатних захтева за презентацијом и обелодањивањем информација у вези прихода представља начин за побољшање информисања интерних и екстерних стејхолдера, чиме се континуирано унапређује финансијско извештавање у смислу изналажења баланса између конзервативног и савременог концепта извештавања.</p>	M52
3	<i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i>	

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.	<u>ДА</u>	НЕ
--	-----------	----

Кандидаткиња Александра Арсенијевић (1) положила је све испите предвиђене наставним планом и програмом на докторским студијама на Економском факултету у Нишу (са просечном оценом 10,00), (2) успешно одбранила два докторантска колоквијума презентујући резултате истраживања у вези са пријавом докторске дисертације, (3) пријавила тему докторске дисертације за коју је добијена сагласност од стране Економског факултета и Универзитета у Нишу (*Одлука НСВ број 8/18-01-009/18-018, 13.12.2018. године*) и (4) објавила потребан број радова из научне области у оквиру које је урађена докторска дисертација у предвиђеним научним часописима. Као првопотписани аутор, кандидаткиња има научни рад објављен у часопису који издаје Универзитет у Нишу, као и један рад у домаћим часописима категорисаним од стране министарства надлежног за науку. Кандидаткиња је Факултету поднела захтев за одређивање Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације, као и одговарајући број примерака урађене докторске дисертације.

Имајући претходне чињенице у виду, констатујемо да кандидаткиња Александра Арсенијевић испуњава све услове за оцену и одбрану докторске дисертације предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу, Статутом Економског факултета и Стандардима и процедурама за обезбеђење квалитета у поступку уписа, организовања и завршетка докторских академских студија и израде и одбране завршног рада - докторске дисертације Економског факултета у Нишу.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Докторска дисертација, поред увода, закључка и литературе, садржински обухвата пет повезаних целина.

У Уводу докторске дисертације назначени су њен предмет истраживања, почетне хипотезе, методе

истраживања и циљеви дисертације. Увод дисертације обухвата и кратак преглед садржаја рада и његових кључних истраживачких питања, односно хипотеза.

Први део дисертације – „*Рачуноводствена основа савременог финансијског извештавања*“ обухвата два међусобно условљена сегмента. У првом сегменту детаљно су анализирани традиционални рачуноводствени принципи као стожер рачуноводствене науке и праксе, док је у другом делу описан процес конвергенције рачуноводствених стандарда у функцији глобализације савременог рачуноводства. Традиционални рачуноводствени принципи представљају темељ рачуноводственим стандардима који се примењују приликом израде и презентације финансијских извештаја. С тим у вези, глобални рачуноводствени стандарди треба да буду одраз најбољих рачуноводствених пракси како би благовремено и квалитетно снабдели све интересне групе релевантним информацијама.

Други део дисертације – „*Рачуноводствени конзервативизам у савременим условима пословања*“ састоји се из два одељка који треба да допринесу разумевању позиције принципа конзервативизма у савременом рачуноводству. Први одељак односи се на обележја овог традиционалног рачуноводственог принципа, односно на његово порекло, дефинисање, садржину и врсте, док је други одељак усмерен на представљање улоге рачуноводственог конзервативизма у корпоративном управљању и савременом финансијском извештавању. Принцип конзервативизма има различит утицај на корпоративно управљање, ризик у пословању и кретање цене акција, а на њега утичу карактеристике пословних ентитета изражене, између осталог, степеном њихове преговарачке моћи и фазом животног циклуса у којој се ентитети налазе.

Трећи део дисертације – „*Концепт фер вредности као основа рачуноводственог вредновања*“ чине две целине које обрађују развој концепта фер вредности и фундаменте његове примене. Концепт фер вредности обезбеђује детаљније информације о условима пословања привредних субјеката, тржишној вредности њихове имовине и обавеза и даје бољу основу од концепта историјског трошка за остваривање предности базиране на предвиђању будућих економских догађаја и њихових последица. Правила примене концепта фер вредности обухваћена су стандардом (МСФИ 13) чије су основне карактеристике, предности и недостаци разрађени у дисертацији.

Четврти део дисертације – „*Могућности признавања и одмеравања сталне имовине*“ састоји се од два сегмента у којима су представљена појединачно оба концепта, историјски трошак и фер вредност, као основе вредновања сталне имовине. Мотиви избора основе за накнадно вредновање материјалних улагања могу бити различити и сходно томе могу водити преферирању једне, односно друге основе вредновања.

Пети део дисертације – „*Емпиријско истраживање*“ обухвата практично испитивање објављених појединачних и консолидованих финансијских извештаја пословних ентитета са регулисаног тржишта Београдске берзе, за временски период 2016-2018. године. Полазећи од дефинисаних хипотеза, ради њиховог тестирања, истраживање је концентрисано на анализу података о вредновању сталне имовине ентитета из узорка. Кандидаткиња правилно извучи закључак да без обзира на то што је примењен ниво конзервативизма у финансијском извештавању узоркованих ентитета снижен услед примене концепта фер вредности за вредновање појединих ставки сталне имовине, овај традиционални рачуноводствени принцип (уз остале принципе) наставља да буде окосница размишљања српских рачуновођа. Такође, посебно су истакнута ограничења и будући правци истраживања.

Закључак докторске дисертације представља својеврстан преглед резултата спроведеног теоријског и емпиријског истраживања и нивоа остварености постављених циљева.

Литература обухвата 282 извора (књиге, уџбенике, монографије, научне часописе, зборнике радова са међународних симпозијума и конгреса, интернет изворе).

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Доказивањем истраживачких хипотеза ове докторске дисертације остварени су сви циљеви њене израде. Наиме, реализована је теоријска анализа традиционалних рачуноводствених принципа и извршено је сагледавање њихових практичних импликација на савремено финансијско извештавање ентитета. Затим, спроведено је систематско испитивање стандарда који се односи на примену фер вредности и утврђене су практичне импликације његовог респектовања на релевантност и упоредивост финансијских извештаја. Утврђено је да информације креиране применом концепта фер вредности имају утицај на краткорочно пословно одлучивање, али да поштовање принципа рачуноводственог конзервативизма обезбеђује реалну основу за дугорочни опстанак ентитета. Тиме је указано на растући проблем који се поставља пред рачуноводствену професију, као и пред кориснике њених основних продуката (финансијских извештаја) у случају примене концепта фер вредности. Теоријским и практичним истраживањем сагледана је промена основе вредновања сталне имовине и њен утицај на висину и расподељивост резултата исказаних у финансијским извештајима узоркованих ентитета са Београдске

берзе, односно утврђено је колико су узорковани ентитети склони конзервативном финансијском извештавању. На овај начин, целовито је испуњен примарни циљ ове докторске дисертације који се огледа у утврђивању утицаја промене значаја кључних рачуноводствених принципа на поузданост финансијског извештавања и у сагледавању да ли промене у основи рачуноводственог вредновања имају за резултат повећање или смањење поверења доносилаца одлука у рачуноводствене информације.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Актуелност теме докторске дисертације указује на значај њеног теоријског и емпиријског истраживања. Допринос докторске дисертације представља сагледавање последица занемаривања традиционално применљивог принципа конзервативизма у виду смањења поузданости рачуноводствених информација. Ова карактеристика рачуноводствених информација не може бити надокнађена повећаном неутралношћу информација која се остварује применом концепта фер вредности. Штавише, резултати дисертације указују да неутралност рачуноводствених информација може бити само додатно подржана постојањем поузданости, а не угрожена с њене стране. Такође, као допринос ове дисертације јавља се сагледавање утицаја концепта фер вредности, као нове тенденције у савременом финансијском извештавању, на применљивост традиционалних рачуноводствених принципа. Поред теоријских разматрања, научни допринос дисертације се огледа и у практичном истраживању достигнутог нивоа примене нових могућности и захтева вредновања сталне имовине на изабраном узорку ентитета у Републици Србији.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Кандидаткиња је током процеса израде докторске дисертације показала висок степен самосталности, те можемо констатовати да је докторска дисертација резултат њеног самосталног научног рада. У прилог овој констатацији говори чињеница да је кандидаткиња самостално дефинисала структуру докторске дисертације, циљеве истраживања и опис предмета истраживања, као и истраживачка питања - хипотезе. На основу систематизације теоријских сазнања и примене адекватног статистичког инструментаријума, кандидаткиња је самостално спровела истраживање и формулисала аргументоване, корисне и применљиве закључке. Након обављеног истраживања, кандидаткиња је јасно указала на постојећа ограничења као и правце будућих истраживања. Читав поменути процес праћен је уважавањем сугестија и коментара ментора и чланова Комисије

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

На основу оцене резултата истраживања, научног доприноса и значаја дисертације, као и степена остварености постављених циљева и самосталности научног рада кандидаткиње, Комисија констатује да је докторска дисертација одговарајућег квалитета и урађена у складу са Законом о високим образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Економског факултета у Нишу. Комисија позитивно оцењује докторску дисертацију кандидаткиње Александре Арсенијевић под називом *Утицај концепта фер вредности на рачуноводствени конзервативизам* и предлаже Наставно-научном већу Економског факултета у Нишу да прихвати Извештај о оцени докторске дисертације и одобри њену јавну одбрану.

КОМИСИЈА

Број одлуке НСВ о именовању Комисије	НСВ број 8/18-01-003/20-031		
Датум именовања Комисије	09.06.2020. године		
Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Проф. др Тадија Ђукић	председник	
	Економске науке	Универзитет у Нишу, Економски факултет	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
2.	Проф. др Дејан Спасић	ментор, члан	
	Економске науке	Универзитет у Нишу, Економски факултет	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
3.	Проф. др Војислав Секерез	члан	
	Економске науке	Универзитет у Београду, Економски факултет	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	

Датум и место:
24.06.2020. године, Ниш